

Palliatieve Zorgenheid

samenwerking tussen
netwerk palliatieve zorg noord west-vlaanderen
az sint-lucas brugge
az sint-jan brugge - oostende av

Onthaalbrochure ***Palliatieve zorgenheid***

Beste student, beste medewerker

Van harte welkom op de palliatieve zorgenheid De Vlinder.

Met deze brochure willen we u in het kort informeren over de visie en de werking van onze dienst.

We staan er op u persoonlijk en individueel te begeleiden in de hoop dat u zich hierbij vlug "thuis" zult voelen. Voor bijkomende informatie kan u terecht bij de collega's, hoofdverpleegkundige, dokters,...

Wij wensen je alvast veel werkvreugde.

Namens het team

1. Verschillende settings van de palliatieve zorg

Palliatieve zorgenheid de Vlinder (PZE)

De PZE is een kleine huiselijke eenheid met 9 SP-bedden voor ongeneselijk zieken die op relatief korte termijn zullen sterven. Het is bedoeld voor mensen die het curatieve karakter van ziekenhuis niet meer nodig hebben en om verschillende redenen niet langer thuis kunnen blijven.

Een speciaal daartoe opgeleid multi disciplinair team staat ter beschikking van de patiënten en hun omgeving.

De PZE is een uniek samenwerkingsverband tussen het AZ St. Jan Brugge-Oostende AV, het AZ St. Lucas en het netwerk palliatieve zorg Noord- West Vlaanderen.

Palliatieve zorg thuis (PZT)

Voor een ongeneeslijk zieke is zijn thuis de meest vertrouwde omgeving om het leven af te ronden.

Bij de palliatieve benadering thuis speelt de huisarts een centrale rol. Hij wordt hierin vaak bijgestaan door andere diensten van de eerstelijnsgezondheidszorg. Voor specifieke problemen in de palliatieve zorgverlening kunnen zij informatie en ondersteuning vragen aan het Palliatieve Zorg Thuis team (PZT). Het PZT-team bestaat uit acht verpleegkundigen, een arts-specialist, twee huisartsen, een psycholoog en een vrijwilligersequipe.

Palliatieve Zorg Dagcentrum Heidehuis (PZD)

Een dagcentrum is aanvullend op de thuissituatie. Doordat de patiënt 1 of 2 keer per week naar het dagcentrum gaat, wordt het in de thuissituatie kunnen blijven meer haalbaar voor de patiënt en zijn omgeving en kan een ziekenhuisopname of een opname op de PZE uitgesteld of vermeden worden.

Het team van het Palliatieve Zorg Dagcentrum bestaat uit verpleegkundigen, een psycholoog en een aantal vrijwilligers. Een arts komt dagelijks langs en neemt zo nodig contact met de huisarts. Het dagcentrum is gelegen in de fazantendreef 11 te Sint Michiels. (Ook de PZT heeft hier zijn vaste stek.)

Palliatief Support teams (PST) in ziekenhuizen en woonzorgcentra.

In de ziekenhuizen kunnen de behandelende arts en de afdelingsverpleegkundigen ondersteuning vragen aan het PST-team, bestaande uit verpleegkundigen, artsen e.a. medewerkers met expertise in palliatieve benadering. In alle ziekenhuizen wordt er op hun manier ook samengewerkt met vrijwilligers.

Ook in de woonzorgcentra is er een palliatieve zorg coördinator die samen met collega's en de behandelende huisarts deze zorg kan bieden. Het PZT-team en eventueel een vrijwilliger van het PZT-team kunnen ook worden ingeschakeld in een woonzorgcentrum

2. Visie van de palliatieve zorgenheid

De palliatieve zorgenheid (PZE) vertrekt vanuit de visie van het Netwerk Palliatieve Zorg Noord West-Vlaanderen. Het is een verblijfseenheid voor ongeneeslijke zieken uit de regio Noord West-Vlaanderen voor wie curatieve therapie geen verbetering kan brengen en die op relatief korte termijn zullen sterven. Een aantal van de patiënten zijn mensen uit de thuiszorg waarvoor de mantelzorg onvoldoende ondersteuning kan bieden, daarnaast is de PZE thuisvervangend voor ziekenhuispatiënten die niet naar huis kunnen. De PZE staat ook open voor patiënten die een tijdelijke opvang nodig hebben bijvoorbeeld voor de oppuntstelling van pijnmedicatie.

Op de PZE streven we ernaar om mensen waardig te laten sterven. Er wordt een totaalzorg verleend binnen een huiselijk kader. Er wordt tijd vrijgemaakt om dingen te doen die men altijd al uitstelde, belangrijke momenten te vieren, afscheid te nemen, woorden te geven aan wat leeft. We nemen tijd om samen op weg te gaan met de patiënt en zijn omgeving in een intens gebeuren.

De aangeboden zorg stelt steeds de autonomie van de patiënt centraal. We staan open voor vragen en wensen van de patiënt en de omgeving. Ook naar een vraag om euthanasie wordt geluisterd. We begeleiden de patiënt volgens de visie van het Netwerk om deze vraag voor zichzelf uit te klaren en een goede beslissing te nemen.

Het multidisciplinair team, waar de huisarts – indien gewenst- deel van uitmaakt, biedt een palliatieve zorg op maat waarbij we de patiënt en zijn naaste benaderen in hun totaliteit met respect voor privacy en op tempo van de patiënt. We hebben oog voor fysieke, psychische en spirituele noden. Op fysisch vlak gaat onze aandacht vooral naar pijn en symptoomcontrole waar we ook de mogelijkheid bieden aan de naasten om deel te nemen aan de zorg met de grenzen die de patiënt en de naaste zelf stellen. Psychologisch proberen we plaats, tijd en ruimte te geven aan emoties eigen aan het levenseinde. De sociale zorg bestaat uit het bieden van hulp en het geven van informatie aangaande praktische, financiële en administratieve zaken en het bespreekbaar maken van moeilijke sociale relaties.

Spiritueel schenken we aandacht aan de waarden die de patiënt geeft aan het leven. We werken in een pluralistische geïnspireerde organisatie waarbij elke religieuze of filosofische overtuiging wordt gerespecteerd.

De palliatieve eenheid probeert leven aan de dagen toe te voegen om deze zo zinvol en waardig te laten zijn tot het einde. Bezoekuren zijn er niet, huisdieren mogen steeds een bezoek brengen mits respect voor de andere patiënten.

Maar ook voor het team wordt zorg gedragen. Dit gebeurt in dagdagelijkse en wekelijkse overlegmomenten maar ook door vorming en intervisie aan te bieden.

3. Visie op de vrijwilligerswerking

De vrijwilligerswerking vertrekt vanuit de visie van het Netwerk Palliatieve Zorg Noord West – Vlaanderen. Het werken met vrijwilligers in het Netwerk is een bewuste keuze.

Een vrijwilliger brengt het niet-professionele, het gewoon (mede)mens-zijn in. Het is eigen aan onze visie op palliatieve zorg dat sterven een normaal en natuurlijk gebeuren mag zijn. De keuze voor vrijwilligers in onze organisatie kadert in een palliatieve zorgverlening gericht op maximale ondersteuning van de zieke mens en diens omgeving.

Vrijwilligers leveren een belangrijke bijdrage in de kwaliteit van palliatieve zorgverlening. Een vrijwilliger is in de eerste plaats 'een medemens'.

Vrijwilligers leveren ook een belangrijke bijdrage in de kwantiteit van palliatieve zorgverlening. Zonder vrijwilligers kunnen we onze opdracht niet realiseren omdat het financieel niet haalbaar is om een zorgcultuur van hoge kwaliteit te realiseren met enkel professionele zorgverleners. De samenwerking met vrijwilligers biedt hiertoe een oplossing. Een vrijwilliger doet geen beroepsvervangend werk, vervangt de zorg en de professionele zorgverlener niet, maar vult ze aan, versterkt ze en vergroot de draagkracht ervan. Op die manieren realiseren ze een belangrijke en onontbeerlijke bijdrage in het uitdragen van het palliatief gedachtengoed.

'Vrijwillige zorg' is geen vrijblijvende aangelegenheid, zowel de organisatie als de vrijwilliger engageren zich hiertoe. Het engagement van de organisatie bestaat hierin dat vrijwilligers zorgvuldig worden geselecteerd, gevormd en permanent worden begeleid. Het engagement van de vrijwilliger bestaat hierin dat deze zich houdt aan afspraken, vorming volgt en voor zichzelf zorgt.

4. Voorstelling van de dienst.

Waar vind ik de afdeling?

De palliatieve zorgeenheid de Vlinder is gelegen in de gebouwen van SFX, Spaanse loskaai1, 8000 Brugge. We bevinden ons op de eerste verdieping (A1)

Coördinaten van de dienst

Hoofdverpleegkundige: Henderyckx Annemie

Medisch diensthoofd: Dr. Crombez

Artsen: Dr. Schildermans (diensthoofd)

Dr. Tant

Dr. Van Damme

Dr. Leleu

Dr. Vanopdenbosch

Dr. Vandycke

Dr. Loveniers

Psychologe: Goby Griet

Maatschappelijke werker: Haegebaert Veerle

Verpleegkundigen: wettelijke norm 13,5 FE waarvan 75% bachelors in de verpleegkunde en 25% gegradueerde verpleegkundigen.

Mentoren: Barbara Vanelslander, Anne Slabbinck, Eloïse Verschelden.

Logistieke medewerkers

**Vrijwilligers
Muziektherapeut
Priester
Moreel consulent
Kinesitherapeuten**

5. Dagindeling

- 6u30 tot 7u : overdracht van de nachtdienst naar de vroegdienst.
- 7u : Nazicht van alle patiënten door de toegewezen verpleegkundige. Start van de zorg, met aandacht voor het ritme van de patiënt.
- 8u tot 8u15: Overdracht naar de vrijwilliger en logistiek assistent.
- 8u30 tot 9u: overdracht naar de dagverantwoordelijke en de V4.
  - De verpleegkundige vroegdienst is verantwoordelijk voor de totaalzorg van haar toegewezen patiënten (verpleeg-technische zorg, medicatie, maaltijden, familieopvang enz.) Na de zorg doe je de rapportage in het verpleegkundig dossier. Tijdens de middag is er mogelijkheid om een korte lunch te nemen. tijdens die periode blijf je verder verantwoordelijk voor de zorg van de patiënten.
- 13u30 tot 14u30 : overdracht van de vroegdienst naar de laatsdienst. Er is ook mogelijkheid om dieper in te gaan op een bepaalde casus.
  - Op donderdag is het multidisciplinair teamoverleg samen met de artsen, psychologe, verpleegkundigen, eventueel huisartsen, medisch maatschappelijk werker, moreel consulent en priester.
- 14u30 : Nazicht van alle patiënten door de laatsdienst, aanbieden van een koffie, relaxatie, opvang familie ...en terug totaalzorg van de patiënt.
- Vanaf 17u klaarmaken van het avondmaal en hulp bieden.
- Vanaf 18u avondzorg aanbieden.
- 21u : overdracht naar de nachtdienst.
- 21u30 : Nazicht van alle patiënten door de nachtdienst, installeren voor de nacht. Klaarzetten van de medicatie. Gedurende de ganse nacht regelmatig toezicht en zorg waar nodig.

Werkroosters

Vroegdienst : 06u30 tot 14u30

V4 : 8u30 tot 12u30

Dagdienst : 08u30 tot 16u30

Laatsdienst : 13u30 tot 21u30

Nachtdienst : 21u tot 07u

STUDENT

Welkom van de mentoren

We heten je van harte welkom en wensen je een leerzame stageperiode. Het team, en in het bijzonder de mentoren, zullen zich inzetten om je te begeleiden bij je leerproces.

Twee belangrijke uitgangspunten worden vooropgesteld.

1. Slechts de zorgen die in de theorie en in de praktijk behandeld werden op school, mogen uitgevoerd worden.
2. De aard van de leermomenten wordt bepaald in functie van de stagedoelen en dit in samenspraak met de mentoren en de stageleerkrachten.

Vergeet niet! Voor elk probleem, klein of groot van gelijk welke aard ook, spreek een mentor, de hoofdverpleegkundige of een verpleegkundige aan waar je je goed bij voelt en zeker de begeleiding van de school. Blijf er niet mee zitten en laat je stage er niet door beïnvloeden.

Verwachtingen naar de student toe

Palliatieve zorg vraagt aandacht. Is een continu afwegen van wat op dat moment het meest essentiële, het meeste comfort biedt.

We verwachten van de student een houding van luisteren, respect, een open geest waarbij de zorg voor de patiënt centraal staat.

Een student wordt niet gevraagd om alleen te werken. Er wordt gevraagd om samen met de verpleegkundige de zorg te doen.

Specifieke afspraken :

Gelieve een lunchpakket mee te brengen. Er wordt op dienst gegeten. Het tijdstip hangt af van de zorg voor de patiënten.

Kledij die de school voorziet , graag schoenen dragen die weinig lawaai maken. (behoud van de rust op de afdeling)

Vorbereiding door de student

- Vooraf contacteren van de hoofdverpleegkundige: annemie.henderyckx@azsintjan.be
- Onderstaande links openklikken en al eens lezen
Info: zie <http://www.azsintjan.be>
Stage bij Az- St. Jan – Informatie voor verpleging, verzorging en logistiek.
- De eerste dag:
Een van de hoofdverpleegkundigen van de campus SFX voorziet om 13 uur een onthaal op maandag voor de studenten van o.a. volgende scholen:
Vesalius, HBOV, Vives, Howest,
De plaats van afspraak is aan het onthaal

Het onthaal bestaat uit:

1. Opwachten aan de voordeur voor een welkomstwoordje.
2. Begeleiden naar de kleedkamers en tijd geven om je om te kleden.
3. Rondleiding binnen onze campus met de belangrijkste plaatsen.
4. Na de rondleiding een kleine presentatie met vooral afspraken en verwachtingen.
5. Zo nodig begeleiden naar de stageplaats.
6. Je werkt een laatdienst tenzij anders afgesproken vooraf.

Doelen van de dienst die meegenomen worden bij tussentijdse en eindevaluaties van de student.

Het is de bedoeling dat de student bij aanvang aan de stagelectoren en mentoren een schriftelijk overzicht voorlegt met stagedoelen.

In de stagedoelen kun je voorop stellen je sterke punten verder te ontwikkelen en te werken aan je zwakke punten.

De student is verantwoordelijk voor het eigen leerproces en de vraag naar feedback.

Een zorg wordt achteraf besproken met de student zodat hij eruit leert voor de toekomst.

Het groeiproces van de student zal voor de evaluatie bepalend zijn.

Doelen van de dienst naar de student toe:

- ✓ Je heb de introductiebundel vooraf ingezien om een beter zicht te hebben op de problematiek en de individuele noden van de patiënten.
- ✓ Je voorstellen aan het personeel en patiënten is een elementaire vorm van beleefdheid en wordt in dank afgenomen.
- ✓ Je vult leerdoelen in op begeleidingsfiche, je bespreekt deze met de mentor en de verpleegkundigen zodat ze je daarbij kunnen begeleiden.
- ✓ Je respecteert het BEROEPSGEHEIM en de privacy van de patiënt! Er kunnen geen documenten met een identificatie van de patiënt meegenomen worden naar huis.
- ✓ Je integreert je op een gepaste manier in het team, rekening houdend met de eigenheid van de verpleegeenheid.
- ✓ Je neemt verantwoordelijkheid op. Wees eerlijk, correct en stipt. Eerlijk uitkomen voor eventuele fouten of vergissingen.
- ✓ Je bent in staat om op een constructieve wijze om te gaan met feedback.
- ✓ Je zorgt ervoor dat je zoveel mogelijk doelstellingen hebt bereikt op het einde van jouw stage.
- ✓ Je vult op het einde van de stage de studentenenquête in.
- ✓ **Bij ziekte of afwezigheid verwittig je steeds je begeleiding van school maar tevens de verpleegeenheid: 050/ 470130 en de hoofdverpleegkundige: 050/ 470131**

NIEUWE COLLEGA

1. Welkom van de hoofdverpleegkundige

Ik heet je in naam van het team en mezelf hartelijk welkom op onze afdeling. Je zult veel nieuwe indrukken opdoen. Ik wil je daarin geruststellen : stilaan krijg je alles onder de knie ! We zullen je zo snel mogelijk integreren in de groep, maar ook dit zal wat tijd vragen. Ik reken erop dat je open zult communiceren om je integratie te vergemakkelijken. We stellen alles in het werk om jou te helpen, daarvoor staat de coach, de begeleidingsverpleegkundigen en het voltallige team klaar om het leerproces mee te begeleiden. We verwachten van jou het initiatief om ervoor te zorgen dat je gedurende de opleiding voldoende "leert" en aanwezig bent op de vormingen die voor jou georganiseerd worden Dit zullen dan ook de zaken zijn die bij de tussentijdse feedbackgesprekken en functioneringsgesprekken onder andere aan bod zullen komen.

Ik wens je een goeie start toe !

Annemie Henderyckx

2. Nieuwe medewerker

De nieuwe medewerker is verantwoordelijk voor zijn eigen leerproces.

Daarom zal van jouw verwacht worden:

1. dat je op gepaste tijden je opleidingsplan invult.
2. je bespreekt het opleidingsplan met de coach.
3. je volgt de opgelegde vormingen.

2.1: Het persoonlijk opleidingsplan = het POP

Het POP geeft je een duidelijk overzicht van de vaardigheden en de beroepskennis en attitudes die van jou worden verwacht op je nieuwe dienst. Bij indiensttreding wordt een nulmeting opgemaakt met de begeleidingsverpleegkundige en coach. Daarna neem je zelf regelmatig initiatief om het POP te overlopen met je coach, hoofdverpleegkundige of begeleidingsverpleegkundige. Deze data plan je best meteen zodat je zeker bent dat je op tijd reflecteert en feedback kunt krijgen i.v.m. jouw leerproces.

Het is EEN WERKDOCUMENT, een leidraad voor het volgen van de evolutie van je kennen, kunnen en integreren. Na het doorlopen van het volledige opleidingsplan (ten vroegste na 1 jaar) kunnen maximum 40 uren vorming worden toegekend.

Opleidingsplan

2.2: Bespreken van het opleidingsplan

INDIEN LINK KAN DEZE VERDWIJNEN	Opleidingsplan					Opmerkingen
	Nulmeting	3 mnd	6 mnd	9 mnd	1 jaar	
Gemaakte afspraken						
Datum						
Administratie beroepskennis en vaardigheden						
Verpleegkundig zorgplan						
CPD/VE						

Samen met de coach de evolutie bespreken en eventueel de nodige acties ondernemen om je ontwikkeling van de vaardigheden, kennis en integratie op jouw dienst te bevorderen.

2.3: Vormingsaanbod en noden

Elke nieuwe starter moet in samenspraak met de hoofdverpleegkundige een aantal vormen volgen die worden vastgelegd door het ziekenhuis. Deze informatie krijg je bij de start van de begeleidingsverpleegkundigen.

Vormingen vastgelegd voor de dienst.

Verplichte vormen voor alle nieuwe medewerkers.	Klachtenbehandeling in het ziekenhuis
	Onthaalnamiddag voor nieuwe personeelsleden
	Inleiding in het personeelstatuut
	IDPBW
	Praktische opleiding: draagbare blusmiddelen
	Klantgerichtheid voor nieuwe medewerkers : deel 1 en deel 2
	Tijdsregistratie: niet langer chinees

Verplichte vormingen voor de dienst	Rondleiding in de campus
	Aansprakelijkheid van verpleegkundigen en vroedvrouwen
	Vigigerm pakt de strijd aan tegen infecties
	Het pijnbeleid in het ziekenhuis
	Standaard orders diabetesbeleid
	valpreventie
	EMB
	Centraal patiëntendossier
	Rondleiding in het ziekenhuis
	Gebruik van Dina (informatica toepassingen)
	Fixatie van een patiënt
	Palliatief zorgadviesteam
	Samenwerking met de apotheek deel 1
	Zorgprogramma geriatric
	BLS en samenwerking met het medisch urgentieteam
	HACCP voor zorgeenheden
	Milieubeleid
	incidentmelding
	Berekenen voor verpleegkundigen en vroedvrouwen

3. Coach

Op onze dienst fungeren een aantal ervaren verpleegkundigen als coach. Zij gaan jou zo goed mogelijk begeleiden en ondersteunen op de werkvloer. Je kunt bij hen terecht met al je vragen met als doel je kennis en vaardigheden verder te ontwikkelen. De coach is ook je vertrouwenspersoon die het integreren in het team stimuleert. Het is goed om met de coach van bij de start:

- ✓ minimum 2 geijkte momenten af te spreken in de eerste twee maanden
- ✓ een aantal vaste momenten af te spreken om de 2 maanden in het eerste jaar.
- ✓ Dit alles in het kader van je POP en integratie in het team.

4. Begeleidingsverpleegkundige

- ✓ De begeleidingsverpleegkundigen zijn er om jou te ondersteunen en jouw integratie te bevorderen zodat je je kan ontwikkelen tot een goed functionerend teamlid.
- ✓ **Ingrid Devos t:** 050.45.39.29.

Taken begeleidingsverpleegkundigen :

- ✓ Onthaal bij de start in het ziekenhuis.
- ✓ Opvolging en ondersteunen van de POP.
- ✓ Bepaalde technieken opnieuw inoefenen.
- ✓ Informeren ivm de vormingen.
- ✓ Zorgen dat de nieuwe medewerker zichzelf kan inschrijven voor latere vormingen.

5. Afspraken op de afdeling

- ✓ Je POP bijwerken na 3-6-9 maand om dan af te sluiten na 1 jaar.
Indien daar belangrijke punten uitkomen bespreek je dit met je coach en/of hoofdverpleegkundige.
- ✓ Inschrijven in de nodige vormingen voor jouw afdeling en doorgeven op je wensenlijst elke maand naar je hoofdverpleegkundige zodat hij/zij er rekening kan mee houden op de werklíjst.

Indien ik je dragen kon ...

Indien ik je dragen kon
Over de diepe grachten
Van je gesukkel heen,
Dan droeg ik je,
Uren en dagen lang.

Indien ik de woorden kende
Om antwoorden te geven op je duizende vragen
Over liefhebben en gelukkig worden,
Dan praatte ik met je,
Uren en dagen lang.

Indien ik vrede in je hart kon planten
Door geduldig te wachten en te hopen
Tot het zaad van de vrede in je openbrak,
Dan wachtte ik ,

Uren en dagen lang.

Indien ik genezen kon wat omgaat in je hart
Aan onmacht, ontevredenheid
En overwerkt verdriet
Dan bleef ik naast je staan,
Uren en dagen lang.

Maar ik ben niet groter,
Niet sterker dan jij
En ik weet niet alles
En ik kan niet zoveel
Ik ben maar een vriend op je weg,
Al uren en dagen lang.

En ik kan alleen maar hopen
Dat je dit weet :
Je hoeft nooit alleen te vechten
Of te huilen
Als je een vriend hebt
Voor uren en dagen lang.

(Marcel Weemaes)